

กิตปัจจัย

ก	สย ภาวตีติ สยมฺภู (ภควา) อุเรน คจณตตีติ อุโรค (สคโต) สํ สฺมุจฺจ ขนตตีติ สงฺโข (สคโต)	ผู้เป็นเอง (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>สย-ภู</i> ‘เป็น’ ผู้ไปด้วย (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>อุร-คม</i> ‘ไป’ ผู้ขุด (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>ส-ขน</i> ‘ขุด’
ณ	ธมฺมํ วพตี สึเลนาตีติ ธมฺมวาที (ชโน) ธมฺมํ วตฺตุํ สึเลนาตีติ ธมฺมวาที (ชโน) ปาปํ โกรตีติ สึเลนาตีติ ปาปการี (ชโน) ธมฺมํ จรตี สึเลนาตีติ ธมฺมจารี (ชโน)	ผู้กล่าวซึ่งธรรมโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>ธมม-วท</i> ‘กล่าว’ ผู้มีการกล่าวซึ่งธรรมเป็นปกติ (<i>สมฺมาส. ตัสสิลลสาธนะ</i>) ผู้ทำซึ่งบาปโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>ปาป-กร</i> ‘ทำ’ ผู้ประพฤติซึ่งธรรมโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>ธมม-จร</i> ‘ประพฤติ’
ณฺว	เทตีตีติ ทายโก (ชโน) เนตีตีติ นายโก (ชโน) อนุสาสตีตีติ อนุสาสโก (ชโน) สุณาตีตีติ สาวโก (ชโน)	ผู้ให้ (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>ท</i> ‘ให้’ ผู้นำไป (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>นี</i> ‘นำ’ ผู้ตามสอน (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>อน-สาส</i> ‘สอน’ ผู้ฟัง (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>สุ</i> ‘ฟัง’
ตฺ	โกรตีตีติ กตฺตา (ชโน) โกรตีติ สึเลนาตีติ กตฺตา (ชโน) วพตีตีติ วตฺตา (ชโน) ชานาตีตีติ ญาตา (ชโน) ธารตีตีติ ธาทา (ชโน)	ผู้ทำ (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>กร</i> ‘ทำ’ ผู้ทำโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ลงในตัสสิลละ</i>) ผู้กล่าว (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>วท</i> ‘กล่าว’ ผู้รู้ (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>ญา</i> ‘รู้’ ผู้ทรงไว้ (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>ธธ</i> ‘ทรง’
ฐ	ปารํ คจณตีติ สึเลนาตีติ ปารคฺ (ชโน) วิชานาตีติ สึเลนาตีติ วิญญ (ชโน) ภิกขตีติ สึเลนาตีติ ภิกฺขุ (ชโน)	ผู้ถึงซึ่งฟังโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>ปาร-คม</i> ‘ถึง’ ผู้รู้วิเศษโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>วิ-ญา</i> ‘รู้’ ผู้ขอโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>ภิกข</i> ‘ขอ’

กิจจปัจจัย

ข	ทฺกุเขน กรียตีตีติ ทฺกุกร (กัมม) สุเขน กรียตีตีติ สุกร (ชโน) ทฺกุเขน รกฺขียตีตีติ ทฺกุรกฺ (จิตต์)	อันเขาทำได้โดยยาก (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ท-กร</i> ‘ทำ’ ผู้อันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>สุ-กร</i> ‘เลี้ยง’ อันเขารักษาได้โดยยาก (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ท-รฺก</i> ‘รักษา’
ณฺย	กาตพฺพนตีติ การีย (กัมม) เนตพฺพนตีติ เนยย (วตฺถ) วตฺตพฺพนตีติ วชฺช (วจน) ทมิตพฺโพตีติ ทมฺโม (ชโน) ยฺญชิตพฺพนตีติ โยคค (วตฺถ) ครหิตพฺพนตีติ คารย (กัมม) ทาทพฺพนตีติ เทยย (วตฺถ)	อันเขาพึงทำ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>กร</i> ‘ทำ’ อันเขาพึงนำไป (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>นี</i> ‘นำ’ อันเขาพึงกล่าว (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>วท</i> ‘กล่าว’ อันเขาพึงทรมาณ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ทม</i> ‘ฝึก’ อันเขาพึงประกอบ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ยฺช</i> ‘ประกอบ’ อันเขาพึงตีเตียน (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ครห</i> ‘ตีเตียน’ อันเขาพึงให้ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ท</i> ‘ให้’

กิตกิจจปัจจัย

อ	ปฏฺฐิ สํ ภิกฺขชตีตีติ ปฏฺฐิสภิกฺขา (ปณฺญา) หิตํ โกรตีตีติ หิตกฺกโร (ชโน) นิสฺสาย นํ วสตีตีติ นิสฺสโย (อาจริโย) สิกฺขียตีตีติ สิกฺขา (ธมฺมชาติ) สิกฺขินํ สิกฺขา วินตีติ เตนนาตีติ วินโย (อุปาโย) ปฺรฺหฺมํ ภาวตีติ เอตฺตสมฺมาตีติ ปกฺวา (ปเทโส)	อันแตกฉานดีโดยต่าง (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>ปฏฺฐิ-ส-ภิก</i> ‘แตก’ ผู้ทำซึ่งประโยชน์แก่ผู้อื่น (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>หิต-กร</i> ‘ทำ’ เป็นที่อาศัยอยู่ (ของศิษย์) (<i>กัตตุ. กัมม.</i>) <i>นิ-ส</i> ‘อาศัย’ อันเขาศึกษา (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>สิกข</i> ‘ศึกษา, สำเนียง’ ความศึกษา (<i>ภาว. ภาว.</i>) <i>สิกข</i> ‘ศึกษา, สำเนียง’ เป็นเครื่องแนะนำ (ของบัณฑิต) (<i>กัตตุ. กรณ.</i>) <i>วิน-นี</i> ‘นำ’ เป็นแดนเกิดก่อน (แห่งแม่น้ำ) (<i>กัตตุ. อุปาทาน.</i>) <i>ป-ภ</i> ‘มี-เป็น’
อิ	อุทกํ ทธาตีตีติ อุทฺธิ (ปเทโส) สนธิยตีตีติ สนฺธิ (วาจา) นินธิยตีตีติ นินฺธิ (ธนฺกมฺโภ, สมฺปตตี)	ผู้ทรงไว้ซึ่งน้ำ, ทะเล (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>อุท-ธ</i> ‘ทรง’ อันเขาต่อ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ส-ธ</i> ‘ต่อ’ อันเขาฝังไว้ (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>นิน-ธ</i> ‘ฝัง’ เป็น ป. โดยมาก.
ณ	กมฺมํ โกรตีตีติ กมฺมกาโร (ชโน) รฺกฺษชตีตีติ โรค (อาพาโธ) วหิตพฺโพตีติ วาโห (ภาโร) ปจฺฉํ ปจโก ทฺสฺสตีติ เตนนาตีติ โทโส (กิเลส) อาวสฺสนตีติ เอตฺตภาตีติ อาวาโส (ปเทโส)	ผู้ทำซึ่งกรรม (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>กมม-กร</i> ‘ทำ’ ผู้เสียดแทง (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>รฺก</i> ‘เสียดแทง’ อันเขาพึงนำไป (<i>กัมม. กัมม.</i>) ความหุง (<i>ภาว. ภาว.</i>) <i>ปจ</i> ‘หุง, ต้ม’ เป็นเหตุประทุษร้าย (แห่งชน) (<i>กัตตุ. กรณ.</i>) <i>ทฺส</i> ‘ประทุษร้าย’ เป็นที่อาศัยอยู่ (แห่งภิกษุ ท.) (<i>กัตตุ. อธิกรณ.</i>) <i>อา-วส</i> ‘อยู่’
ติ	มณฺญตีตีติ มตี (ปณฺญา) มณฺญตีติ เอตฺตยาตีติ มตี (ปณฺญา) มนนํ มตี สรตีตีติ สตี (ธมฺมชาติ) สรตีติ เอตฺตยาตีติ สตี (ธมฺมชาติ) สรณํ สตี สมฺปชฺชิตพฺพชาติติ สมฺปตตี (ธมฺมชาติ) คจณตีติ เอตฺตภาตีติ คตี (ภูมิจ)	ผู้รู้ (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>มน</i> ‘รู้’ เป็นเหตุรู้ (แห่งชน) (<i>กัตตุ. กรณ.</i>) <i>มน</i> ‘รู้’ ความรู้ (<i>ภาว. ภาว.</i>) <i>มน</i> ‘รู้’ ผู้ระลึก (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>สร</i> ‘ระลึก’ เป็นเหตุระลึก (แห่งชน) (<i>กัตตุ. กรณ.</i>) <i>สร</i> ‘ระลึก’ ความระลึก (<i>ภาว. ภาว.</i>) <i>สร</i> ‘ระลึก’ อันเขาพึงถึงพร้อม (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>ส-ปท</i> ‘ถึง’ เป็นที่ไป (แห่งชน ท.) (<i>กัตตุ. อธิกรณ.</i>) <i>ค</i> ‘ไป, ถึง’
ยุ	เจตยตีตีติ เจตนา (ธมฺมชาติ) กฺุชณตีติ สึเลนาตีติ โกธโน (ชโน) ภฺยุชิตพฺพนตีติ โกชน (วตฺถ) คจฺฉยเตตีติ คณ โกรตีติ เตนนาตีติ กรณ (วตฺถ) สํวณฺณณฺยตีติ เอตฺตยาตีติ สํวณฺณนา (วาจา) สยฺนตีติ เอตฺตภาตีติ สยณ (ฐาน)	ผู้คิด (<i>กัตตุ. กัตตุ.</i>) <i>จิต</i> ‘คิด’ ผู้โกรธโดยปกติ (<i>กัตตุ. กัตตุ. ตัสสิลละ</i>) <i>กฺุธ</i> ‘โกรธ’ อันเขาพึงกิน (<i>กัมม. กัมม.</i>) <i>กฺุช</i> ‘กิน’ ความไป (<i>ภาว. ภาว.</i>) <i>ค</i> ‘ไป’ เป็นเครื่องทำ (แห่งชน) (<i>กัตตุ. กรณ.</i>) <i>กร</i> ‘ทำ’ เป็นเครื่องอันทำนพรรณนาพร้อม (แห่งเนื้อความ) (<i>กัมม. กรณ.</i>) <i>ส-วณฺณ</i> ‘พรรณนา’ เป็นที่นอน (แห่ง ชน ท.) (<i>กัตตุ. อธิกรณ.</i>) <i>สี</i> ‘นอน’

ตุ กาทํ เพื่ออันทำ *กร* ‘ทำ’ **คนตุ** เพื่ออันไป *ค* ‘ไป’ ปัจจัยนี้ลงในปฐมาและจตุตถวิภักตินาม.

ตเว กาทเว เพื่ออันทำ *กร* ‘ทำ’ **คนตเว** เพื่ออันไป *ค* ‘ไป’ ปัจจัยนี้ลงในจตุตถวิภักตินาม.